

VISINA OSNOVICE ZA OBRAČUN OTPREMINE KOD "TEHNOLOŠKOG VIŠKA" (ČL. 158. I 159. ZAKONA O RADU)

VISINA OSNOVICE ZA OBRAČUN OTPREMINE JE VEZANA ZA ISPLAĆENU, ŠTO ZNAČI NETO ZARADU KOJA ZAPOSLENOM PRIPADA NAKON UPLATE POREZA I DOPRINOSA IZ BRUTO ZARADE, A NE OBRAČUNATU ZARADU, ODNOSNO NJENU BRUTO VREDNOST, U SMISLU ČLANA 105. STAV 2. ZAKONA O RADU.

Ustavni sud, Veliko veće, u sastavu: predsednik Suda Vesna Ilić Prelić, predsednik Veća i sudije dr Dragiša B. Slijepčević, Milan Stanić, dr Agneš Kartag Odri, dr Goran P. Ilić, Sabahudin Tahirović, dr Dragan Stojanović i mr Milan Marković, članovi Veća, u postupku po ustavnoj žalbi Stanojle Vulović, Ružice Čukić i Gordane Petrović, sv ih iz Kraljeva i Miodraga Nikolića iz Vrdila, na osnovu člana 167. stav 4. u vezi člana 170. Ustava Republike Srbije, na sednici Veća održanoj 25. marta 2015. godine, doneo je

Odluku broj UŽ-6583/2012

Odbija se kao neosnovana ustavna žalba Stanojle Vulović, Ružice Čukić, Gordane Petrović i Miodraga Nikolića izjavljena protiv stava prvog presude Apelacionog suda u Kragujevcu Gž1. 794/12 od 3. jula 2012. godine i presude Apelacionog suda u Kragujevcu Gž1. 426/13 od 13. marta 2013. godine.

Obrazloženje

1. Stanojla Vulović, Ružica Čukić i Gordana Petrović, sve iz Kraljeva i Miodrag Nikolić iz Vrdila podneli su, 8. avgusta 2012. godine, preko zajedničkog punomoćnika Branke Slavković, advokata iz Kraljeva, Ustavnom sudu ustavnu žalbu protiv stava prvog presude Apelacionog suda u Kragujevcu Gž1. 794/12 od 3. jula 2012. godine, zbog povrede prava na pravično suđenje, prava na jednaku zaštitu prava i prava na rad, zajemčenih odredbama člana 32. stav 1, člana 36. stav 1. i člana 60. Ustava. Povodom navedene ustavne žalbe formiran je predmet UŽ-6583/2012.

Navedeni podnosioci podneli su 29. aprila 2013. godine, preko zajedničkog punomoćnika Branke Slavković, advokata iz Kraljeva, Ustavnom sudu ustavnu žalbu i protiv presude Apelacionog suda u Kragujevcu Gž1. 426/13 od 13. marta 2013. godine, zbog povrede prava na pravično suđenje, prava na jednaku zaštitu prava i prava na rad, zajemčenih odredbama člana 32. stav 1, člana 36. stav 1. i člana 60. Ustava. Povodom navedene ustavne žalbe formiran je predmet UŽ-3442/2013.

Podneskom od 21. juna 2013. godine, kojim su dopunjene navedene ustavne žalba, podnosioci su dostavili Ustavnom sudu presude Osnovnog suda u Kraljevu P1. 1288/11 od 23. januara 2013. godine i Apelacionog suda u Kragujevcu Gž1. 1076/13 od 13. maja 2013. godine, kao dokaz nejednakog postupanja sudova kada je u pitanju obračun otpremnine.

Ustavni sud je, saglasno odredbama člana 43. st. 1. i 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 103/13), spojio postupke po ustavnim žalbama u navedenim predmetima, radi zajedničkog odlučivanja, i to tako što je predmet UŽ-3442/2013 pripojen predmetu UŽ-6583/2012.

U prvobitno dostavljenoj ustavnoj žalbi se, između ostalog, navodi: da je Apelacioni sud u Kragujevcu prihvatio razloge prvostepenog suda u delu koji se odnosi na spornu razliku u zaradi, ističući da su isti dati u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom, uprkos tome što u obrazloženju svoje odluke navodi da zarade podnosilaca, u momentu zaključenja ugovora o radu, nisu bile ugovorene u skladu sa odredbom člana 70. Kolektivnog ugovora tuženog, već u nešto većem iznosu od minimalne zarade; da se ugovorom o radu, saglasno članu 8. Zakona o radu, ne mogu utvrditi manja prava i nepovoljniji uslovi rada od onih koji su utvrđeni zakonom i opštim aktom; da ugovorima o radu, u konkretnom slučaju, nije bila ugovorena ni minimalna zarada, niti zarada u visini utvrđenoj članom 70. Kolektivnog ugovora tuženog, već zarada u manjim iznosima od ovih, iz kog razloga su odredbe ugovora o radu kojima su bile utvrđene zarade podnosilaca, saglasno odredbi člana 9. stav 2. Zakona o radu, ništave; da je, prema tome, zarade podnosilaca u spornom periodu trebalo obračunavati po članu 70. Kolektivnog ugovora tuženog, iz kog razloga su sudovi bili u obavezi da prihvate "treću varijantu" veštačenja; da je potvrđivanjem prvostepene presude Apelacioni sud u Kragujevcu prekršio odredbe člana 8. i člana 9. stav 2, člana 104. stav 1. i člana 107. st. 3. i 4. Zakona o radu, na koji način je povredio pravo podnosilaca na pravičnu naknadu za rad iz člana 60. stav 4. Ustava; da postoji različito postupanje sudova kada je u pitanju relevantnost poremećaja u poslovanju za isplatu zarada, zbog čega podnosioci smatraju da im je povređeno i pravo na jednaku zaštitu prava iz člana 36. stav 1. Ustava.

U naknadno dostavljenoj ustavnoj žalbi se ističe da je Apelacioni sud u Kragujevcu u osporenoj presudi Gž1. 426/13 od 13. marta 2013. godine, proizvoljnom primenom materijalnog prava pravosnažno odbio tužbeni zahtev podnosilaca za isplatu razlike u otpremnine, budući da je osnovica za obračun otpremnine, saglasno odredbama čl. 105, 158. i 159. Zakona o radu, trebalo da se obračuna na osnovu bruto zarade, a ne neto isplaćene zarade. Takođe se osporava navedena drugostepena presuda i u delu kojim je odlučeno o troškovima postupka, jer nisu odmereni prema uspehu u sporu, te se ukazuje

i na nejednako postupanje sudova prilikom odmeravanja i dosuđivanju troškova parničnog postupka.

Polazeći od svega navedenog, podnosioci predlažu da se utvrdi povreda označenih prava, te da se ponište osporeni akti i odredi naknada za sastav ustavne žalbe.

2. Prema odredbi člana 170. Ustava Republike Srbije, ustavna žalba se može podneti protiv pojedinačnih akata ili radnji državnih organa ili organizacija kojima su poverena javna ovlašćenja, a kojima se povređuju ili uskraćuju ljudska ili manjinska prava i slobode zajemčene Ustavom, ako su iscrpljena ili nisu predviđena druga pravna sredstva za njihovu zaštitu.

U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite, povodom ispitivanja osnovanosti ustavne žalbe u granicama zahteva istaknutog u njoj, Ustavni sud utvrđuje da li je u postupku odlučivanja o pravima i obavezama podnosioca ustavne žalbe povređeno njegovo Ustavom zajemčeno pravo ili sloboda.

3. Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, izvršio uvid u osporene presude i utvrdio sledeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovoj ustavnosudskoj stvari:

Presudom Osnovnog suda u Kraljevu P1. 669/10 od 24. novembra 2011. godine, stavom prvim izreke, odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev tužilaca u delu kojim su tražili da se utvrdi ništavost tačke 10. ugovora o radu koga su dana 26. maja 2006. godine zaključili sa tuženim Preduzećem za unutrašnju i spoljnu trgovinu „Stoteks“ AD Kraljevo . Stavovima od drugog do petog, u tačkama a) izreke presude obavezan je tuženi da tužiocima na ime razlike u zaradi za određene periode isplati iznose bliže opredeljene navedenim delovima izreke sa zakonskom zateznom kamatom, dok su za već a potraživanja od dosuđenih tužbeni zahtev i tužilaca odbijen i kao neosnovan i, a u tačkama b) navedenih stavova izreke presude odbijen je zahtev tužilaca za isplatu razlike u otpremnini za zakonskom zateznom kamatom.

Apelacioni sud u Kragujevcu je doneo osporenu presudu GŽ1. 794/12 od 3. jula 2012. godine kojom je stavom prvim izreke, odbio kao neosnovane žalbe tužilaca i tuženog i potvrdio ožalbenu presudu Osnovnog suda u Kraljevu P1. 669/10 od 24. novembra 2011. godine, u stavu prvom izreke, u delu u kome je odbijen tužbeni zahtev tužilaca protiv tuženog kojim su tražili da se utvrdi ništavost tačke 10. ugovora o radu koga su 26. maja 2006. godine zaključili sa tuženim, i stavom 2. tačka a), stavom 3. tačka a), stavom 4. tačka a), i stavom 5. tačka a) izreke u delovima u kojima je usvojen tužbeni zahtev tužilaca za period mart - maj 2006. godine i u delovima u kojima je odbijen tužbeni zahtev tužilaca za potraživanja veća od dosuđenih ovim stavovima

izreke; stavom drugim izreke drugostepene presude ukinuta je prvostepen a presuda u stavu 2. tačka b), stavu 3. tačka b), stavu 4. tačka b), stavu 5. tačka b) i stavu 6. izreke i u ukinutim delovima predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. U obrazloženju ove presude je navedeno: da su tužiocima bili u radnom odnosu na neodređeno vreme kod tuženog i da im je po osnovu rešenja tuženog prestao radni odnos zbog prestanka potrebe za njihovim radom; da su tužiocima sa tuženim zaključili ugovore o radu 26. maja 2006. godine čijom tačkom 10. je ugovorena osnovna zarada u određenom mesečnom novčanom iznosu, koja je u momentu zaključenja predmetnih ugovora bila veća od minimalne zarade; da je veštačenjem od strane veštaka ekonomsko-finansijske struke utvrđena visina potraživanja tužilaca i to za period od 3. marta 2006. godine do dana zaključenja ugovora o radu na osnovu člana 70. stav 2. Kolektivnog ugovora tuženog, a za period od 27. maja 2006. godine, pa do prestanka radnog odnosa tužilaca u skladu sa zaključenim ugovorima o radu i odredbom člana 85. stav 3. Kolektivnog ugovora tuženog; da je tuženi u spornom periodu poslovao sa poremećajem u poslovanju.

Apelacioni sud u Kragujevcu, polazeći od odredaba čl. 111. i 113. Zakona o radu („Službeni glasnik RS“, br. 24/05 i 61/05) i člana 85. stav 3. Kolektivnog ugovora tuženog je našao da je pravilno prvostepeni sud zaključio da su stranke ugovorile isplatu minimalne zarade i da je tuženi, kako je to veštačenjem utvrđeno isplatu zarade u odnosu na tužioce vršio u visini minimalne zarade ili visini većoj od minimalne zarade, zbog čega su bez osnova žalbeni navodi da je tuženi tužiocima isplaćivao zaradu u visini manjoj od one utvrđene Kolektivnim ugovorom, jer su upravo Kolektivnim ugovorom stranke ugovorile slučajeve u kojima će se zaposlenima isplaćivati minimalna zarada, u skladu sa čim su i zaključivani pojedinačni ugovori o radu sa tužiocima. Pored toga Zakon o radu ne poznaje kategoriju poremećaja u poslovanju, niti isplatu minimalne zarade uslovljava postojanjem takvog poremećaja, već obavezom da ista bude ugovorena, zbog čega, ukoliko je isplata minimalne zarade ugovorena, bilo ugovorom o radu ili kolektivnim ugovorom poslodavac je dužan da je isplaćuje u visini utvrđenoj odlukom iz člana 113. Zakona o radu. Dakle ne postoji obaveza poslodavca na isplatu razlike zarade, jer je ugovorena zarada upravo minimalna zarada, a koju je u konkretnom slučaju tuženi isplaćivao. Iz navedenih razloga pravilan je zaključak prvostepenog suda da odredba člana 10. zaključenih ugovora o radu parničnih stranaka nije suprotna imperativnim zakonskim odredbama, pa time ni ništava za period u kome je tuženi isplaćivao zaradu tužiocima u visini minimalne zarade, odnosno visini većoj od iste.

U ponovnom postupku presudom Osnovnog suda u Kraljevu P1. 770/12 od 19. oktobra 2012. godine, stavom prv im izreke obavezan je tuženi da tužiocima isplati na ime neisplaćene razlike u otpremnini iznose opredeljene u

navedenim delovima izreke, sa zakonskom zateznom kamatom, dok je stavom drugim izreke obavezan tuženi da svim tužiocima, kao solidarnim poveriocima naknadi ostale parnične troškove u iznosu od 255.160,83 dinara.

Osporenom presudom Apelacionog suda u Kragujevcu GŽ1. 426/13 od 13. marta 2013. godine, stavom prvim izreke, preinačena je presuda Osnovnog suda u Kraljevu P1. 770/12 od 19. oktobra 2012. godine tako što je obavezan tuženi da tužiocima, na ime neisplaćene razlike u otpremnini isplati odgovarajuće iznose opredeljene za svakog tužioca ponaosob, sa zakonskom zateznom kamatom, a preko dosuđenih iznosa odbijeni su kao neosnovani tužbeni zahtevi tužilaca; stavom drugim izreke obavezan je tuženi da tužiocima, kao solidarnim poveriocima, naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 83.331,60 dinara, kao i da svakom od tužilaca naknadi troškove parničnog postupka na ime sudske takse.

U obrazloženju te presude je navedeno: da je prvostepeni sud pogrešno primenio materijalno pravo, kada je zaključio da tužiocima na ime neisplaćene razlike u otpremnini pripadaju iznosi obračunati u visini prosečne bruto zarade tužilaca, odnosno zarade u koju su uključeni porezi i doprinosi koji se plaćaju iz zarade. Naime, citirajući odredbe člana 158. stav 2. i člana 159. Zakona o radu („Službeni glasnik RS“, br. 24/05 i 61/05), zatim odredbe člana 142. stav 1. i člana 143. Pojedinačnog kolektivnog ugovora tuženog, kao i odredbe člana 6. stav 1. tačke 1, 4. i 10. i člana 13. stav 1. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni glasnik RS“, br. 84/04, 61/05, 62/06 i 7/08) i člana 13. stav 1. i čl. 15. i 15a Zakona o porezu na dohodak građana („Službeni glasnik RS“, br. 24/01...7/08), drugostepeni sud je našao da iz tih odredaba jasno proizlazi da se kod isplate otpremnine zbog prestanka radnog odnosa zaposlenog koji je proglašen tehnološkim viškom, pod zaradom smatra prosečna zarada koja je zaposlenom isplaćena za poslednja tri meseca koja prethode mesecu u kome se isplaćuje otpremnina, dakle bez poreza i doprinosa koji predstavljaju javni prihod, zbog čega tužioci imaju pravo na isplatu otpremnine samo u visini propisanoj odredbom člana 158. stav 2. Zakona o radu, a u skladu sa odredbom člana 159. istog zakona i člana 143. Pojedinačnog kolektivnog ugovora tuženog. Apelacioni sud je na osnovu odredbe člana 165. stav 2. ZPP odlučio o troškovima celog postupka i u skladu sa odredbama čl. 153. i 154. ZPP i važeće tarife o nagradama i naknadama troškova za rad advokata obavezao tuženog da tužiocima naknadi troškove parničnog postupka, i to na ime sastava tužbe od strane punomoćnika advokata u iznosu od 27.000,00 dinara, na ime sastava pet obrazloženih podnesaka u iznosu od po 27.000,00 dinara, na ime zastupanja na 15 održanih ročišta za glavnu raspravu u iznosu od po 31.500,00 dinara, na ime zastupanja na dva odložena ročišta za glavnu raspravu u iznosu od po 18.000,00 dinara i na ime sudskih taksi, a sve srazmerno broju zastupanih lica i uspehu tužilaca

u sporu u ukupnom iznosu kao u stavu drugom izreke ove presude, uvećano za troškove veštačenja u iznosu od 15.000,00 dinara.

4. Odredbama Ustava, na čiju povredu se ustavnom žalbom ukazuje, je utvrđeno: da svako ima pravo da nezavisan, nepristrasan i zakonom već ustanovljen sud, pravično i u razumnom roku, javno raspravi i odluči o njegovim pravima i obavezama, osnovanosti sumnje koja je bila razlog za pokretanje postupka, kao i o optužbama protiv njega (član 32. stav 1.); da se jemči jednaka zaštita prava pred sudovima i drugim državnim organima, imaocima javnih ovlašćenja i organima autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave (član 36. stav 1.); da svako ima pravo na poštovanje dostojanstva svoje ličnosti na radu, bezbedne i zdrave uslove rada, potrebnu zaštitu na radu, ograničeno radno vreme, dnevni i nedeljni odmor, plaćeni godišnji odmor, pravičnu naknadu za rad i na pravnu zaštitu za slučaj prestanka radnog odnosa, kao i da se tih prava niko ne može odreći (član 60. stav 4.).

Odredbama Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05), koji je važio u vreme prestanka radnog odnosa podnosioca, bilo je propisano: da zaposleni ima pravo na odgovarajuću zaradu, koja se utvrđuje u skladu sa zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu (član 104. stav 1.); da se zarada iz člana 104. stav 1. ovog zakona sastoji od zarade za obavljeni rad i vreme provedeno na radu, zarade po osnovu doprinosa zaposlenog poslovnom uspehu poslodavca (nagrade, bonusi i sl.) i drugih primanja po osnovu radnog odnosa, u skladu sa opštim aktom i ugovorom o radu, te da se pod zaradom u smislu stava 1. ovog člana smatra zarada koja sadrži porez i doprinose koji se plaćaju iz zarade (član 105. st. 1. i 2.); da se zarada za obavljeni rad i vreme provedeno na radu sastoji od osnovne zarade, dela zarade za radni učinak i uvećane zarade (član 106. stav 1.); da se osnovna zarada određuje na osnovu uslova, utvrđenih pravilnikom, potrebnih za rad na poslovima za koje je zaposleni zaključio ugovor o radu i vremena provedenog na radu, a radni učinak na osnovu kvaliteta i obima obavljenog posla, kao i odnosa zaposlenog prema radnim obavezama, dok se opštim aktom utvrđuju elementi za obračun i isplatu osnovne zarade i zarade po osnovu radnog učinka (član 107. st. 1, 2 i 3.); da zaposleni ima pravo na minimalnu zaradu za standardni učinak i puno radno vreme, odnosno radno vreme koje se izjednačava sa punim radnim vremenom, te da ako poslodavac i zaposleni ugovore minimalnu zaradu iz stava 1. ovog člana, poslodavac je dužan da tu zaradu isplati zaposlenom u visini utvrđenoj odlukom iz člana 113. ovog zakona za mesec u kojem se vrši isplata (član 111.); da je poslodavac dužan da pre otkaza ugovora o radu, u smislu člana 179. tačka 9) ovog zakona, zaposlenom isplati otpremninu u visini utvrđenoj opštim aktom ili ugovorom o radu, da otpremnina iz stava 1. ovog člana ne može biti niža od zbira trećine zarade zaposlenog za svaku navršenu godinu rada u radnom odnosu za prvih 10

godina provedenih u radnom odnosu i četvrtine zarade zaposlenog za svaku narednu navršenu godinu rada u radnom odnosu preko 10 godina provedenih u radnom odnosu (član 158.); da se zaradom u smislu člana 158. ovog zakona smatra prosečna mesečna zarada zaposlenog isplaćena za poslednja tri meseca koja prethode mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (član 159.).

Odredbama Kolektivnog ugovora "Stoteks" a.d. Kraljevo iz 2006. godine (KU tuženog), koje su od značaja za konkretan spor, bilo je propisano: da se osnovna zarada zaposlenog određuje na osnovu uslova utvrđenih Pravilnikom o sistematizaciji poslova potrebnih za rad na poslovima na kojima je zaposleni zaključio ugovor o radu i vremena provedenog na radu, da se osnovna zarada utvrđuje kao proizvod iznosa osnovne zarade po radnom času za najjednostavniji posao (koeficijent 1), koeficijenta posla sadržanog u tabelarnom prikazu koji čini sastavni deo ovog KU i prosečnog mesečnog fonda ostvarenih časova rada (član 70.); da zaposleni ima pravo na minimalnu zaradu za standardni radni učinak i puno radno vreme, odnosno radno vreme koje se izjednačava sa punim radnim vremenom, da ako poslodavac i zaposleni ugovore minimalnu zaradu iz stava 1. ovog člana, poslodavac je dužan da tu zaradu isplati zaposlenom u visini utvrđenoj za mesec u kojem se vrši isplata, da se minimalna zarada uvećava za minuli rad iz člana 84. tačka 4. ovog KU, da su objektivni razlozi za isplatu minimalne zarade poremećaj u poslovanju preduzeća, odnosno nedostatak posla u organizacionom delu ili celom preduzeću (član 85.); da se zaposlenom koji predstavlja višak zaposlenih može otkazati ugovor o radu tek nakon isplate otpremnine i to u skladu sa Zakonom o radu (član 142. stav 1.); da se zaradom iz člana 134. smatra prosečna mesečna zarada zaposlenog isplaćena za poslednja tri meseca koja prethode mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (član 143.).

5. Prilikom ocene da li je stavom prvim presude Apelacionog suda u Kragujevcu Gž1. 794/12 od 3. jula 2012. godine došlo do povrede prava na pravično suđenje i prava na pravičnu naknadu za rad kada je u pitanju odlučivanje redovnih sudova povodom zahteva podnosioca za isplatu razlike u zaradi za periode od 3. marta 2006. godine do dana kada je podnosiocima prestao radni odnos kod tuženog, Ustavni sud je pošao od toga da minimalna zarada, u suštini, predstavlja minimum prava svakog zaposlenog u pogledu očuvanja njegove egzistencije i egzistencije njegove porodice, iz kog razloga je reč o zakonom ustanovljenoj zaštiti ekonomski slabije strane u radnopравnom odnosu. S tim u vezi, Ustavni sud je shvatanja da zaposleni koji je u jednom mesecu ostvario standardni radni učinak i puno radno vreme, odnosno radno vreme koje se izjednačava sa punim radnim vremenom, ne može od svog poslodavca primiti iznos zarade koji je niži od iznosa minimalne zarade objavljenog u posmatranom periodu, bez obzira na to u kakvom je stanju poslovanje konkretnog poslodavca.

Ustavni sud konstatuje da je u parničnom postupku koji je prethodio ustavnosudskom utvrđeno da je zarada podnosioca, u pretežnom delu spornog perioda, na osnovu ugovora o radu od 26. maja 2006. godine, iznosila više od iznosa minimalne zarade koji su u tom periodu utvrđivani i na zakonom propisani način objavljeni. Osnov za ugovaranje zarade u iznosima manjim od iznosa koji su bili propisani KU tuženog (tačka 10. ugovora o radu svih podnosioca) bio je poremećaj u poslovanju kod tuženog poslodavca. U jednom delu spornog perioda zarada podnosioca je iznosila manje od utvrđenog iznosa minimalne zarade, zbog čega su sudovi stali na stanovište da je tačka 10. ugovora o radu u tom periodu bila bez pravnog dejstva i tuženog obavezali da podnosiocima isplati razliku do iznosa minimalne zarade uvećane za procenat za koji je njihova zarada bila veća od minimalne zarade na dan zaključenja ugovora o radu (26. maj 2006. godine). Stoga je Ustavni sud mišljenja da je, u konkretnom slučaju, zakonski minimum zaštite prava iz radnog odnosa, kada je u pitanju isplata zarade realizovan, te da tuženi poslodavac nije postupio protivno svojoj zakonskoj obavezi da zaposlenima isplati najmanje iznos minimalne zarade, tim pre, što je zarada podnosioca u uslovima poremećenog poslovanja bila ugovorena u iznosima većim od minimalne zarade.

Razmatrajući navode o istaknutoj povredi prava na jednaku zaštitu prava iz člana 36. stav 1. Ustava, Ustavni sud je izvršio uvid u dokumentaciju priloženu uz ustavnu žalbu i utvrdio da se presuda Okružnog suda u Kraljevu Gž. 1195/09 od 18. juna 2009. godine, kojom je potvrđena presuda Opštinskog suda u Kraljevu P. 1004/08 od 2. februara 2009. godine, na koje se pozivaju podnosioci ustavne žalbe, ne zasniva na istom činjeničnom i pravnom osnovu kao i osporena presuda Apelacionog suda u Kragujevcu Gž1. 794/12 od 3. jula 2012. godine u stavu prvom izreke . Naime, u parničnom postupku koji je okončan navedenom "uporednom" presudom, sudovi su utvrdili da je tuženi "Stoteks" a.d. Kraljevo, u periodu od 1. avgusta 1998. do 31. maja 2001. godine, usled poremećaja u poslovanju, tužilji R.M iz Kraljeva isplaćivao manju zaradu od zarade utvrđene KU, a bez prethodne izmene ugovora o radu. U parničnom postupku koji prethodi ustavnoj žalbi utvrđeno je da su podnosioci, u periodu od 3. marta 2006. godine do dana kada im je prestao radni odnos kod tuženog zaradu u manjem iznosu od iznosa utvrđenih KU tuženog primali na osnovu ugovora o radu od 26. maja 2006. godine, koji su nastali kao rezultat poremećenog poslovanja tuženog. S tim u vezi, Ustavni sud je ocenio da su i tvrdnje podnosioca o povredi prava na jednaku zaštitu prava neosnovane, iz razloga što potraživanja tužilje R.M potiču iz perioda kada je na snazi bio Zakon o radnim odnosima ("Službeni glasnik RS", broj 55/96), koji je predviđao mogućnost poslodavca da u slučajevima negativnog poslovanja zaposlenima isplaćuje tzv. garantovanu zaradu, ali i njegovu obavezu da zaposlenima, nakon konsolidacije poslovanja, isplati razliku između garantovane zarade i zarade koju je bio u obavezi da isplati prema

kolektivnom ugovoru. Potraživanja podnosioca ustavne žalbe datiraju iz perioda primene važećeg Zakona o radu iz 2005. godine, prema kome se minimalna zarada isplaćuje samo ukoliko je ugovorena, u kom slučaju ne postoji obaveza poslodavca na isplatu razlike do pune zarade (videti Odluku Ustavnog suda UŽ- 4747/12 od 13. novembra 2014. godine).

Sledom svega rečenog, Ustavni sud je u ovom delu ustavnu ustavnu žalbu odbio kao neosnovanu, saglasno odredbi člana 89. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu („Službeni glasnik RS", br. 109/07, 99/11 i 18/13-Odluka US), odlučujući kao u prvom delu izreke.

6. Ocenjujući navode i razloge ustavne žalbe koji se odnose na osporenu presudu Apelacionog suda u Kragujevcu GŽ1. 426/13 od 13. marta 2013. godine, Ustavni sud je ocenio da je Apelacioni sud u Kragujevcu u toj presudi dao ustavnopravno prihvatljivo obrazloženje kada je utvrdio da se kod isplate otpremnine zbog prestanka radnog odnosa zaposlenog koji je proglašen tehnološkim viškom, pod zaradom smatra zarada bez poreza i doprinosa. Naime, podnosiocima je radni odnos kod tuženog prestao na osnovu člana 179. tačka 9) Zakona o radu, na način što je, nakon izvršenih organizacionih promena, prestala potreba za njihovim radom. Saglasno odredbi člana 158. Zakona o radu, podnosiocima je radni odnos mogao prestati samo pod uslovom da im tuženi prethodno isplati otpremninu u visini koju ova odredba propisuje, pri čemu se pod zaradom relevantnom za obračun otpremnine, u smislu člana 159. Zakona o radu, smatra prosečna mesečna zarada zaposlenog isplaćena za poslednja tri meseca, koje prethode mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina. Dakle, visina osnovice za obračun otpremnine je vezana za isplaćenu, što znači neto zaradu koja zaposlenom pripada nakon uplate poreza i doprinosa iz bruto zarade, a ne obračunatu zaradu, odnosno njenu bruto vrednost, u smislu člana 105. stav 2. Zakona o radu.

Stoga je Ustavni sud utvrdio da podnosiocima ustavne žalbe, kao tužiocima u parničnom postupku koji je prethodio ustavnosudskom osporenom presudom Apelacionog suda u Kragujevcu GŽ1. 426/13 od 13. marta 2013. godine, u delu kojim je odlučeno o zahtevima podnosioca za isplatu razlike isplaćene i pripadajuće otpremnine, nisu povređena prava na pravično suđenje i na pravnu zaštitu za slučaj prestanka radnog odnosa, zajemčena odredbama člana 32. stav 1. i člana 60. stav 4. Ustava.

Kada je reč o različitom postupanju sudova u identičnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, Ustavni sud konstatuje da naknadno priloženu presudu Apelacionog suda u Kragujevcu GŽ1. od 13. maja 2013. godine, kojom je potvrđena presuda Osnovnog suda u Kraljevu P1. 1288/11 od 23. januara 2013. godine, kao dokaz nejednakog postupanja sudova kada je u pitanju obračun otpremnine, nije posebno cenio, imajući u vidu da ona potiče iz perioda nakon

donošenja osporene presude Apelacionog suda u Kragujevcu. Ustavni sud nalazi da posmatrano s aspekta naknadno priloženih sudskih odluka i pravnog stava iznetih u njoj, podnosiocima nije moglo biti povređeno pravo iz člana 36. stav 1. Ustava, imajući u vidu da ova odluka, u vreme kada je o zahtevu podnosioca pravnosnažno odlučeno, još uvek nije postojala.

S obzirom na izneto, Ustavni sud je i u ovom delu ustavnu žalbu odbio kao neosnovanu, saglasno odredbi člana 89. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu, odlučujući kao u prvom delu izreke.

7. Ustavni sud je iz sadržine ustavne žalbe utvrdio da su podnosioci nezadovoljni i odlukom drugostepenog suda koja se odnosi na troškove postupka, te da smatra ju da im je i tim delom drugostepene presude povređeno pravo na pravično suđenje i pravo na jednaku zaštitu prava.

U konkretnom slučaju, odlučujući o žalbi tuženog, Apelacioni sud u Kragujevcu je žalbu usvojio, te je preinačio prvostepenu presudu u delu koji se odnosi na zahtev podnosioca ustavne žalbe za isplatu razlike isplaćene i pripadajuće otpremnine. Pri tome, odluka o troškovima postupka zasnovana je na odredbama čl. 153. i 154. i člana 165. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 72/11).

Ustavni sud je, uvažavajući određeni materijalni značaj troškova spora za podnosioca, konstatovao da su navodi i razlozi ustavne žalbe takve prirode da ne ukazuju da su podnosioci ustavne žalbe pretrpe li značajniju štetu. Ustavni sud je dalje konstatovao da navodi i razlozi ustavne žalbe ne pokreću niti postavljaju neko opšte pitanje o eventualnoj povredi označenih Ustavom zajemčenih prava, a koje bi bilo od ustavnopravnog značaja za odlučivanje Ustavnog suda (videti Odluku Ustavnog suda UŽ-7559/2012 od 11. marta 2015. godine).

8. Na osnovu svega iznetog i odredaba člana 42b stav 1. tačka 1), člana 45. tačka 9) Zakona o Ustavnom sudu, Ustavni sud je doneo Odluku kao u izreci.

PREDSEDNIK VEĆA
Vesna Ilić Prelić